

Grzegorz Jacek Brzustowicz

Od rycerzy do prezydenta Nowomarchijskie „korzenie” Paula von Hindenburg-Beneckendorf, niemieckiego prezydenta i marszałka

---

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 14, 295-298

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grzegorz Jacek Brzustowicz
Granowo

Od rycerzy do prezydenta Nowomarchijskie „korzenie” Paula von Hindenburg-Beneckendorf, niemieckiego prezydenta i marszałka

Przodkowie prezydenta Rzeszy Paula von Beneckendorf-Hindenburg pochodzili ze szlachty zamieszkującej od średniowiecza okolice Choszczna w Nowej Marchii.

Prezydent urodził się w 1847 roku i niemal od razu został sierotą. W roku jego urodzin zmarł ojciec, Robert von B.-H. Małym Paulem opiekowała się matka Gertruda von Sperling i dziadek Otto Ludwik (†1855) von B.-H. Wielką karierę Paul v. B.-H. rozpoczął w czasach I wojny światowej. Był szefem sztabu generalnego, potem feldmarszałkiem i politykiem. Uwieńczeniem była prezydentura Niemiec w latach 1925-1934. Jego pradziad Johann Otto Gottfryd urodził się w I połowie XVIII wieku w Starym Klukomiu (Alt Klüken) pod Choszcznem. To on w 1789 roku zmienił nazwisko von Beneckendorf na podwójne, von Beneckendorf-Hindenburg i przyjął nowy, czteropolowy herb. Nie znamy bliżej przyczyn tego czynu, ale drugie nazwisko mógł przyjąć po swej babce Scholastyce Katarzynie von Hindenburg.

Przodkami prezydenta w prostej linii byli rycerze von Beneckendorffowie, zamieszkujący w okolicach Choszczna co najmniej od końca XIV wieku. Pierwsi przedstawiciele posiadali swe dobra w Wardyniu (Wardin), potwierdzone w ich posiadaniu w XV wieku, podobnie jak lenna w Starym Klukomiu, Chelpie (Helpe) i Lubieniowie (Liebenow), a w XVI wieku w Stradzewie (Stolzenfelde) i Pomieniu (Pamin). Ponad to w drugiej połowie XV wieku rycerze von Beneckendorffowie kierowali także miastem Choszcznem, obejmując kilkakrotnie urząd burmistrzów. Wioski Wardyń i Stary Klukom stały się siedzibami rodu do końca XVIII wieku.

Rodzina von Beneckendorf zaczęła awansować w środowisku szlacheckim od XVI wieku, a wpływy rodziny zaczęły wykraczać poza ziemię choszczeńską od czasów margrabiego Jana z Kostrzyna. Kaspar I był radcą nadwornym w Meklemburgii, a Wolf – joannitą w Słońsku. Z kolei Jerzy I von Beneckendorf służył w armii brandenburskiej i jako kapitan odznaczył się podczas wojen węgierskich i inflanckich.

Zwieńczeniem kariery von Beneckendorffów w Nowej Marchii był wiek XVII, gdy ród podzielił się na dwie linie: z Wardynia i Pomienia oraz drugą ze Starego Klukomia i Choszczna. Wyższe stanowiska osiągnęła linia z Wardynia, której przedstawiciele w pierw otrzymali od władców urząd kanclerza całej Nowej Marchii, a potem komisarzy i dyrektorów powiatu choszczeńskiego. Druga linia – przodków prezydenta nie osiągała tak znacznych urzędów i w efekcie opuściła Stary Klukom w XVIII wieku. Poniżej prezentuję wywód przodków prezydenta w prostej linii:

MAREK I
1402

von Beneckendorff
rycerze ziemi choszczeńskiej

DYTRYK
1402

VICKE I
1415–1417
Wardyń

VICKE II (wsp.1454–1483)
Wardyń, Lubieniów, Chełpa
Stary Klukom, burmistrz
Choszczna (1466–83)

ASMUS I
1488–1503
Wardyń, Chełpa, Lubieniów
Stary Klukom

MAREK III
*ok. 1480, wsp.1499–1552–†1552/71
Wardyń, Chełpa, Stary Klukom, Lubieniów
x Ilse v. Strauss †p.1571

JOACHIM II
*?– † przed 1596; 1565 z Wardynia
St. Klukom, Chełpa i majątek poklasztorny w Choszcznie
1581, 1582 z Ł Pomienia, Stradzewa, 1596 dzierżawa z
Wężnika i Smużyka, hauptmann Drezdenka 1553–przed 1569
x Małgorzata von Sydow † 24 IX 1616 Stary Klukom

ARNDT I

Wardyń (B), 1545 St. Klukom, Chełpa
Choszczno 1608, Wężnik, Smużyk

1x Ilsa v. Stauss; 2x Barbara v. d. Marwitz

HANS FRYDERYK

*ok.1610, do 1648 Choszczno
x 18 XII 1635 Urszula Małgorzata
v. Eickstedt z Klempenow

HANS JOACHIM I v. B.

*15 X 1640 † St. Klukom 10 VII 1711
x Małgorzata v. Schack z Przelewiec †9 IV 1708

HANS HENRYK v. B.

*1670-† ? na Starym Klukomiu
x Scholastyka Katarzyna
von Hindenburg z Brzeziny

KRZYSZTOF WILHELM v. B.

*24 I 1713 Stary Klukom – †1782
x 1743 Katarzyna Tugendreich von Brandt

JOHANN OTTO GOTTFRIED B.-H.

*1747-†1827 z Ogrodzieńca (Neudeck)
k. Suszaw Prusy Wsch.; pruski generał

od 1789 podwójne nazwisko:
von BENECKENDORF-HINDENBURG
x Luiza von Eulenburg

OTTO LUDWIK v. B.-H. *1778–†1855
1836 landrat w powiecie złotowskim

---

x Eleonore von Brederlow

ROBERT v. B.-H. *1816–†1902 Poznań

---

x Gertruda von Sperling

PAUL v. B.-H. *1847–†1934
niemiecki feldmarszałek i polityk
1916–1918 szef sztabu generalnego
1925–1934 prezydent Niemiec